

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ-08 nr. 536
18.11.2020

Președintele Parlamentului Republicii Moldova

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

(nr.435 din 30.10.2020)

Analizând *proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative*, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, cu adresa nr.435 din 30.10.2020, DIRECȚIA GENERALĂ JURIDICĂ, în temeiul art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996, avizează proiectul cu următoarele observații și propuneri.

1. Prezentul proiect de lege are ca obiect de reglementare modificarea *Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544/1993, Legii nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, Legii nr.123/1998 cu privire la capitalizarea plăților periodice, Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, Legii nr.499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, Legii nr.1591/2002 privind protecția socială suplimentară a unor beneficiari de pensii și a unor categorii de populație, Legii nr.289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, Legii nr.133/2008 cu privire la ajutorul social, Legii nr.147/2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și a Legii nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj.*

2. Potrivit Notei informative, proiectul de lege a fost inițiat, având ca scop:

a) modificarea actualului mecanism de plată a pensiilor și altor prestații sociale, în sensul efectuării plăților drepturilor sociale ale beneficiarilor din sistemul public de pensii, prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice (MPay), al cărui statut, a fost aprobat la 23.09.2020 de către Guvern prin Hotărârea nr.712 „Cu privire la serviciul guvernamental de plăți electronice (MPay) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 267-271, art. 879);

b) instituirea dreptului la pensie specială subiecților aflați în sfera de aplicare a Legii nr.1544/1993, care s-au stabilit (se stabilesc) cu traiul permanent în străinătate.

3. Prin conținutul său normativ, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, deoarece prevede intervenții legislative asupra unor legi de natură organică, iar domeniul reglementărilor respective e prevăzut în mod expres de art.72 din Constituție, ca fiind de competența exclusivă a legilor organice.

Precizăm că, potrivit art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996, prin avizul pe care îl emite Direcția generală juridică nu se poate pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Cu referire la soluția legislativă de la ***Art.I pct.7***, privind noua redacție a art.60 (***Plata pensiei la plecare în străinătate***) din Legea nr.1544/1993. Actualmente, textul în vigoare al prevederilor art.60 din Legea nr.1544/1993, reglementează astfel:

”Articolul 60. Plata pensiei la plecare în străinătate

(1) Nu se stabilesc pensii militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și nici familiilor acestora care au plecat în străinătate pentru domiciliere permanentă.

(2) Pensii stabilite persoanelor indicate la alin.(1) înainte de a pleca în străinătate pentru domiciliere permanentă li se plătesc anticipat pe 6 luni, începând cu luna următoare celei în care beneficiarul a fost scos din evidență în localitatea de domiciliu, cu sistarea pensiei pe toată perioada aflării pensionarului peste hotare. ”

Semnalăm în acest sens, cu titlu de informare, că potrivit ***Legii nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale*** (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.1-4, art.2) și ***Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii***, legi adoptate în conformitate cu prevederile ***Strategiei reformei sistemului de asigurare cu pensii în Republica Moldova***, aprobată de Parlament prin Hotărârea nr.141/1998 (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.108, art.661), sistemul public de pensii din Republica Moldova este un sistem de tip redistributiv bazat, în principal, pe principiile contributivității, solidarității și egalității de tratament pentru toți participanții la sistem, stabilite expres în art.3 din Legea nr.489/1999. Astfel că, prestațiile sociale, acordate sub formă de pensii, indemnizații, ajutoare și sub alte forme prevăzute de lege, ce reprezintă un venit de înlocuire pentru pierderea totală sau parțială a veniturilor ca

urmare a atingerii censului unic de vârstă de pensionare stabilit de lege, dizabilității, accidentelor, bolilor, maternității, pierderii locului de muncă sau decesului, denumite conform art.7 din Legea nr.489/1999, *riscuri asigurate*, reprezintă drepturile ce se cuvin *persoanelor asigurate* în cadrul sistemului public de pensii și se acordă acestora corelativ contribuțiilor de asigurări sociale achitate.

În ceea ce privește *pensiile speciale*, inclusiv a celor categorii socioprofesionale vizate în Legea nr.1544/1993, e necesar de menționat că acestea au fost instituite prin dispoziții derogatorii de la dreptul comun în materie de pensii și se stabilesc într-un mod mai favorabil, decât pensiile bazate pe contributivitate în condiții generale prevăzute de Legea nr.156/1998, fapt care ne permite să constatăm că, pensiile speciale nu sunt un drept pentru totdeauna câștigat de beneficiarii acestora. Or, doar pensiile bazate pe contributivitate, nu și cele speciale, reprezintă un astfel de drept, care rezultă din dispozițiile constituționale ale art.47 alin.(2) din Legea Supremă, ce prevede:

” (2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

În acest sens, *Comentariul general nr.3/1990* la ar.2 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 16.12.1966 (ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.217/1990), adoptat de Comitetul pentru drepturile economice, sociale și culturale al ONU, referitor la obligațiile generale ale statelor părți față de persoanele în vârstă prevede la pct.12 că, inclusiv în vremuri de constrângeri, impuse de resurse severe, statele părți au obligația de a proteja membrii vulnerabili ai societății. Însă, în cazul beneficiarilor pensiilor speciale, se constată că aceștia nu aparțin categoriei de membri vulnerabili ai societății. Mai mult, se constată că prevederile în vigoare ale art.60 din Legea nr.1544/1993 sunt în deplin acord cu dispozițiile art.68 lit.a) din Codul European de securitate socială al Consiliului European, adoptat la Strasbourg la 16 aprilie 1964, intrat în vigoare la 17 martie 1968, în care se conține prevederea suspendării prestațiilor de asigurări sociale atât timp cât cel interesat nu se găsește pe teritoriul părții respective, având următorul cuprins:

”O prestație la care o persoană protejată ar fi avut dreptul prin aplicarea uneia dintre părțile de la II la X ale prezentului cod poate fi suspendată printr-o măsură care poate fi prevăzută:

a) atât timp cât persoana interesată nu se află pe teritoriul părții contractante;”.

Astfel că, în cazul când beneficiarul concret din categoria socioprofesională amintită revine și se restabilește cu traiul în Republica Moldova, dreptul la pensia

specială se reia/se reactivează, astfel cum prevede alin.(2) din art.60 din Legea nr.1544/1993, urmând ca acesta să beneficieze în continuare de acest drept.

La acest subiect, precizăm că pe agenda Curții Constituționale se află sesizarea nr.124a/2020 privind controlul constituționalității prevederilor art.60 din Legea nr.1544/1993 supra căreia Parlamentul și-a expus punctul de vedere DGDP/C-7 nr.45 din 18.09.2020.

5. Pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, **partea dispozitivă a pct.1 din Art. III**, va debuta cu cuvântul "**Legea**".

6. Din considerente redacționale, semnalăm că pentru a exclude propoziția a doua din cuprinsul art.34 alin.(1) din Legea nr.156/1998, nu este necesară redarea *in extenso* a textului integral al acesteia, ci doar reformularea **parții dispozitive a Art. IV**, după următorul model: "**propoziția a doua, se exclude.**"

7. Din aceleași considerente la **Art. V**, **partea dispozitivă** va fi reformulată astfel: "**propoziția a doua va avea următorul cuprins: « ... »**".

8. Pentru respectarea uzanței de redactare normativă la **Art. IX**, **partea introductivă** va debuta cu prepoziția "**La**", iar cuvintele "**se modifică după cum urmează:**" se vor exclude.

9. Cu referire la dispozițiile finale și tranzitorii inserate la **Art. XI**, sugerăm revederea termenilor specificați privind data intrării în vigoare a proiectului de lege, precum și a termenului în care Guvernul urmează să elaboreze și să adopte actele sale de implementare a soluțiilor legislative preconizate în proiect.

 Ion CREANGĂ
Șef Direcție